

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
(sediul central)
MUNICIPIUL CHIȘINĂU

РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА
СУД КИШИНЭУ
(центральное местонахождение)
МУНИЦИПИЙ КИШИНЭУ
г. Кишинёв, ул. Зелинского 13

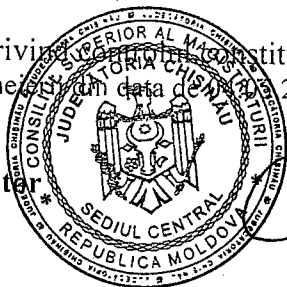
CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII JUDECĂTORIA CHIȘINĂU Înregistrat SEDIUL CENTRAL Peste Nr. 4 - 8914 din 08 05 .2018 Dosar nr. 1-246/17 20
--

Curtea Constituțională
Mun. Chișinău
Str. A. Lăpușneanu 28, MD-2004

Judecătoria Chișinău (sediul central), Vă expediază cererea apărătorului inculpatului Șavga Nicolae Gheorghe, avocatului Dorin Popescu privind controlul constituționalității în temeiul prevederilor art.135 alin.(1) lit.a), g) din Constituția Republicii Moldova, potrivit încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul central) din data de 04 mai 2018, depusă în cadrul procesului penal de învinuire a lui Șavga Nicolae Gheorghe, Șavga Nicolae Nicolae de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 213 lit. a) Cod Penal al R.Moldova.

Anexe: Cererea privind controlul constituționalității -9 file.
Copia încheierii din data de 04 mai 2018-6 file

Judecător

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA INTRARE NR. 559 14 05 20 18
--

Octavian Dvornic

ÎNCHEIERE

04 mai 2018
Judecătoria Chișinău, sediul Central
în componența
Președintele ședinței, judecător
Grefier

mun. Chișinău

Octavian DVORNIC
Irina Țepordei

examinând cererea depusă de către apărătorul inculpatului Șavga Nicolae Gheorghe, avocatul Popescu Dorin cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza penală de învinuire a lui Șavga Nicolae Gheorghe, Șavga Nicolae Nicolae de comitere a infracțiunii prevăzute de art.213 lit.a) Cod penal al R.Moldova,-

c o n s t a t ă :

La 27 martie 2017 în instanță a parvenit cauza penală de învinuire a lui Șavga Nicolae Gheorghe de comitere a infracțiunii prevăzute de art.213 lit.a) Cod penal al R.Moldova. Astfel, potrivit actului de învinuire, Șavga Nicolae Gheorghe împreună cu Șavga Nicolae Nicolae, angajați ai Instituției Medico-Sanitare Publice, Institutul de cercetări Științifice în domeniul ocrotirii sănătății mamei și copilului, manifestând neglijență și încălcând regulile și metodele de acordare a asistenței medicale, la 16.03.2012, în incinta Instituției Medico-Sanitare Publice, Institutul de cercetări Științifice în domeniul ocrotirii sănătății mamei și copilului, cu sediul în mun. Chișinău, str. Burebista 93, au supus-o pe pacienta Plăcintă Galina, unor intervenții chirurgicale. Astfel, ca rezultat al încălcării din neglijență a regulilor și metodelor de acordare a asistenței medicale, din partea medicilor Șavga Nicolae și Șavga Gheorghe, Plăcintă Galina a fost diagnosticată cu scolioză idiopatică gr. IV, cu afecțiunea medulară regiunea toracală, parapareză superioară și paraplegic inferioară, dereglări a funcției organelor pelviene, fiindu-i atribuită invaliditate cu severitatea I. Astfel, conform raportului de expertiză medico-legală nr. A.5/6798/2014, efectuat ca urmare a ordonanței nr. 9054/II-5/2014, prin care s-a concluzionat că: în mod obiectiv și în legătură cu etapa a II-a realizată în data de 16.03.2012 ce s-a desfășurat pe durata a nouă ore (00:20-1 8:20) - pct. 4.2.2. care, în opinia medicilor de la Institutul Național de Medicină Legală „Mina Minovici” ,se înscrie în aria unei conduite medicale inadecvate - culpabile, poziția acestora fiind argumentată prin următoarele:deși se preconiza o intervenție chirurgicală de lungă durată, cu sângerare accentuată (la o astfel de operație, prin hemoragie intraoperatorie se poate pierde o cantitate de 600-700 ml sânge, ce poate ajunge până la 1500 ml sânge) datorită vascularizației bogate a zonei respective, s-a acceptat efectuarea operației pe un fond anemic, consecutiv primei etape intervenționale (din data de 12.03.2012), care nu fusese

corectat în mod corespunzător, cu toate că nu exista niciun motiv medical de natură să impună efectuarea acestui timp operator fără o echilibrare preoperatorie care să reducă / elimine condițiile de risc sub acest aspect nu au fost efectuate teste, nici în cursul derulării actului operator și nici (obligatoriu) la finalul acestuia, prin care să se verifice apariția unor eventuale consecințe neurologice și anume: monitorizare neuro (electro)fiziologică continuă (SSbP) prin utilizarea potențialelor evocate somatosenzitive și motorii, ceea ce ar fi presupus existența unor dotări complexe (aparatură specială, camere special amenajate și personal ultraspecializat) greu accesibile majorității unităților sanitare în care se practică astfel de intervenții asupra coloanei vertebrale, cu mențiunea că datorită rezultatelor fals pozitive sau fals negative ce pot fi obținute, această metodă de monitorizare să nu fie recomandată/acceptată ca o metodă cert pertinentă sau/și recurgerea la „standardul de aur” în monitorizarea spinală, respectiv „testul trezirii” (Stagnară wake up test), modalitate simplă și accesibilă oricărui medic chirurg prudent, realizabilă indiferent de dotarea tehnică a sălii operatorii, ce constă în reducerea temporară a hipnozei, cu obținerea unei stări de veghe care să permită pacientului să execute mișcări voluntare cu picioarele - degetele la solicitarea medicului [în cazul în care testul este pozitiv (indică prezenta tulburărilor neurologice) ce reduce tracțiunea aplicată asupra coloanei vertebrale, iar mobilizarea-elongarea coloanei se reia după sistarea manifestărilor neurologice; suplinirea intraoperatorie a volumului (sanguin) circulant pierdut (prin administrarea de plasmă, masă eritocitară, substituenți sanguini) a fost necorespunzătoare, ceea ce a cauzat pe lângă o anemie severă (la finalul intervenției chirurgicale valoarea hemoglobinei fiind de 60 g/l, deci aproape la jumătatea valorii preoperatorii - pct. 4.2.5. lit. f) și e) și o hipotensiune arterială, astfel încât imediat postoperator valoarea tensiunii arteriale a fost de 58/27 mmHg (pct. 4.2.3.), care traduce colapsul vascular.

Astfel, în aceste condiții, în data de 17.03.2012 ora 00:07, la aproximativ 6 ore (5 ore și 47 minute) de la finalizarea etapei a II-a operatorii au fost evidențiate redutabile consecințe neurologice reprezentate prin paraplegie, la care ulterior, pe măsura revenirii pacientei după anestezia generală, s-au adăugat tulburările sfmcteriene. Datorită leziunilor de necroză ischemică medulară explicabile prin trei mecanisme patogenice care s-au potențat reciproc: modificarea traiectelor vasculare medulare, ce se constituiseră ca urmare a evoluției îndelungate a patologiei cifo-scoliotice, consecutiv manevrei de mobilizare-elongare (tracțiune și derotare) a coloanei vertebrale, ceea ce a redus fluxul sanguin local, cu mențiunea că acest mecanism ar fi putut determina consecințele neurologice și în mod independent, numai prin elongarea medulară în sine; anemiei, ce a accentuat hipoxia tisulară medulară consecutivă mecanismului precedent și hipotensiunii arteriale, cu stare de colaps la finalul intervenției chirurgicale, care a prăbușit perfuzia tisulară în întregul organism, iar la nivel local a augmentat ischemia medulară deja existentă.

În situația în care pacienta ar fi fost corect monitorizată intraoperator sau măcar imediat la finalul intervenției chirurgicale din data de 16.03.2012 (etapa a II-a) sub aspectul mai ales, al utilizării testelor care să permită decelarea unor eventuale consecințe

neurologice ale actului operator, s-ar fi putut evidenția manifestări de natură să sugereze perturbările neurologice, ceea ce ar detensionarea imediată a coloanei vertebrale, ce fusese mobilizată-elongată, care reprezintă mecanismul principal al constituirii deficitelor neurologice semnalate în mod obiectiv c la aproximativ 6 ore postoperator și reluarea intervenției după ameliorarea simptomatologiei, ceea ce ar fi de natură să reducă riscul apariției consecințelor neurologice (paraplegie și tulburări sfmcteriene) . Dat fiind faptul că nu a fost realizat acest lucru, prin asocierea și a celorlalte două mecanisme (anemia și hipotensiunea arterială) ce au acționat concurent, s-au constituit consecințele neurologice severe și permanente, prin leziunile de necroză ischemică medulară, ceea ce face ca intervenția chirurgicală din data de 19.03.2012 să poată fi interpretată ca un gest terapeutic cu beneficii teoretice. Totodată, conform circumstanțelor iondicate în expertiză, s-a identificat că starea pacientei Plăcintă Galin, după intervenția chirurgicală din data de 16.03.2012 a fost transferată în Secția de terapie intensivă în stare gravă.

Față de cele precizate s-a stabilit că status-ul neurologie infirmizant al pacientei, reprezentat prin paraplegie și tulburări sfmcteriene este consecința modului inadecvat în care a fost managerială etapa a II-a intervenției chirurgicale, din data de 16.03.2012, realizată în cadrul Centrului Național Științifico-Practic de Chirurgie Pediatrică "Academician Natalia Gheorghiu" din mun. Chișinău, Republica Moldova, dat fiind faptul că un medic prudent nu ar fi subestimat în mod nejustificat riscul apariției unor consecințe neurologice consecutive terapiei chirurgicale adresată patologiei respective, cu atât mai mult cu cât severitatea afecțiunii, stabilită preoperator, ar fi permis anticiparea acestora ca urmare a manevrei de mobilizare-elongare-vertebro-medulară în cadrul unei abordări chirurgicale de lungă durată, intens sângerânde și cu o instrumentație (CD1) ce interesa un număr mare de vertebre (T5-T4),, f.d.(45-47, 54-57).

Astfel, prin ordonanța de punere sub învinuire din 14.03.2017 Șavga Nicolae este învinuit precum că, prin acțiunile sale a comis încălcare din neglijență de către medic a regulilor și metodelor de acordare a asistenței medicale cu cauzarea vătămării grave a integrității corporale sau a sănătății, infracțiune prevăzută de art.213 li.a) CP.

La data de 24 aprilie 2017, apărătorul inculpatului, avocatul Popescu Dorin în baza mandatului avocațial MA nr. 1037346, a înaintat cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate, invocând faptul că norma legală în baza căreea este învinuit Șavga Nicolae și anume art.213 alin.(1) lit.a) este una de blanchetă și contrară Constituției Republicii Moldova., menționînd că, la calificarea faptei în baza art.213 CP RM este obligatorie stabilirea concretă a articolului sau punctului din cadrul actelor normative, care conțin regulile sau metodele de acordare a asistenței medicale ce au fost încălcate, ca făptuitorul să aibă o datorie de îngrijire profesională față de victimă, în a cărei exercitare a manifestat deficiențe care au condus la neîndeplinirea acestei datorii, indicînd că, în ordonanța de punere sub învinuire nu este stabilit concret articolul sau punctul din cadrul actelor normative care conțin regulile sau metodele de sistenței medicale ce au fost încălcate.

Apărătorul inculpatului solicită sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova și suspendarea procesului penal până la examinarea respectivei sesizări de către Curtea Constituțională.

Studiind cererea depusă de apărătorul inculpatului Șavga Nicolae, avocatul Popescu Dorin privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța consideră că urmează a fi admisă cu remiterea acesteia Curții Constituționale și suspendarea procesului din următoarele motive.

Conform art. 135 alin. (1) lit. a) Constituția Republicii Moldova și art. 4 alin. (1) Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

În conformitate cu prevederile art. 7 alin. (3) Codul de procedură penală, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rîndul său, sesizează Curtea Constituțională.

Curtea Constituțională în punctele 77, 79, 82 și 87 din hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016 a constatat că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată de către:

(1) instanța de judecată din oficiu, care, respectând principiul supremației Constituției, nu este în drept să aplice o normă în privința căreia există incertitudini de constituționalitate;

(2) părțile în proces, inclusiv reprezentanții acestora, drepturile și interesele cărora pot fi afectate prin aplicarea unei norme neconstituționale la soluționarea cauzei.

Controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate.

Dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională, oferă, de asemenea, posibilitate Curții Constituționale, în calitate sa de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legiuitoare cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale.

Curtea Constituțională a mai reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Pct. 73 al Hotărârii precitate, indică că pornind de la natura excepției de neconstituționalitate, ea poate fi ridicată atât asupra actelor în vigoare, cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, cât și asupra actelor care nu mai sunt în vigoare, dacă sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte, iar norma este aplicabilă raporturilor juridice litigioase și este determinată în soluționarea cauzei.

Astfel, în hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016 Curtea a reținut că, verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Ori, în cauza *Ivanciuc v. Romania* (decizia nr.18624/03) fiind invocat refuzul instanței de judecată de a sesiza Curtea Constituțională cu o excepție de neconstituționalitate, Curtea Europeană a menționat: „Este conform funcționării unui asemenea mecanism faptul că judecătorul verifică dacă poate sau trebuie să depună o cerere preliminară, asigurându-se că aceasta trebuie să fie rezolvată pentru a permite să se soluționeze litigiul pe care este chemat să-l cunoască. Acestea fiind zise, nu este exclus ca, în unele circumstanțe, refuzul exprimat de o instanță națională, chemată să se pronunțe în ultimă instanță, ar putea aduce atingere principiului echității procedurii, așa cum este enunțat la articolul 6 § 1 al Convenției, în special atunci când un asemenea refuz este atins de arbitrar.

Prin urmare, instanța constată că în speță sunt întrunite condițiile necesare stabilite de Curtea Constituțională în hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, având în vedere că obiectul excepției, prevederile alin.(1) art. 213 din Codul penal, intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție, excepția este ridicată de către apărătorul inculpatului Șavga Nicolae, avocatul Popescu Dorin, și că prevederile alin.(1) art. 213 din Codul penal sunt aplicate la soluționarea cauzei penale, precum și faptul că nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale pe acest obiect, din care considerente cererea urmează a fi admisă.

În conformitate cu art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei *se suspendă*, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.

De asemenea, urmează a fi reținute și prevederile pct.81 al Hotărârii Curții Constituționale din 09.02.2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a), g) din Constituție în care Curtea Constituțională a statuat că, potrivit prevederilor legale, în momentul acceptării excepției de neconstituționalitate, judecătorul dispune, prin încheiere, suspendarea procesului. Curtea reține că suspendarea procesului până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate este necesară pentru a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze.

Luând în considerare că, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale, instanța va admite cererea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Subsecvent, urmează a fi reținute prevederile art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, potrivit cărora sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza.

În conformitate cu art. art. 364 Codul de procedură penală, instanța,

d i s p u n e :

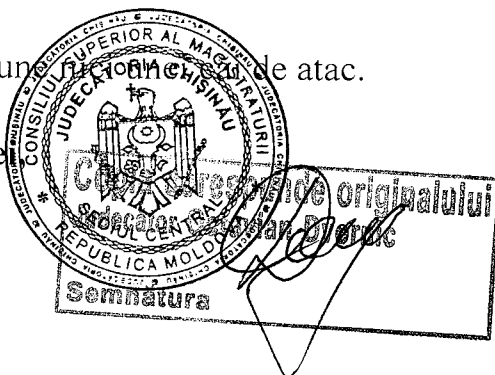
Se admite cererea depusă de către apărătorul inculpatului Șavga Nicolae Gheorghe, avocatului Popescu Dorin cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se remite Curții Constituționale cererea apărătorul inculpatului Șavga Nicolae Gheorghe, avocatului Popescu Dorin privind controlul constituționalității în temeiul prevederilor art. 135 alin.(1) lit.a), g) din Constituția Republicii Moldova.

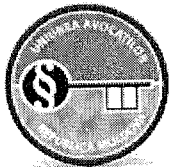
Se suspendă procesul în cauza penală de învinuire a lui Șavga Nicolae Gheorghe, Șavga Nicolae Nicolae de comitere a infracțiunii prevăzute de art.213 lit.a) Cod penal al R.Moldova.

Încheierea nu se supune încheierii de atac.

**Președintele ședinței
Judecătorul**

Octavian DVORNIC

UNIUNEA AVOCAȚILOR
DIN REPUBLICA MOLDOVA

Popescu Dorin

Avocat al Biroului Asociat De Avocați „Facultatea de Drept”
U. S. M.

Adresa poștală: str. A. Mateevici, 60, mun. Chișinău, MD- 2008, Moldova.

Tel/fax: +(373 22) 577-690, GSM: +(373) 691-72-710,

e-mail: avocatulpopescu@gmail.com

Judecătoria Chișinău (sediul Botanica)

Popescu Dorin avocat al Biroului AA „Facultatea de drept”
cu sed. mun. Chișinău str. A. Mateevici, 60,
în interesele învinuitului
Șavga Nicolae Gheorghe a.n. 02.10.1939,
dom. mun. Chișinău, str. Mircea cel Bătrîn, 15, ap. 140,
inculpat, învinuit în baza art. 213 lit. a) CP al RM

CERERE

de ridicare a excepției de neconstituționalitate
în temeiul art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova

I. Obiectul sesizării

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității normei prevăzută la art. 213 CP Cod Penal al Republicii Moldova: „*Încălcarea din neglijență a regulilor sau metodelor de acordare a asistenței medicale*”, în partea ce vizează dispoziția normei în întregime: *Încălcarea din neglijență de către medic sau de către un alt lucrător medical a regulilor sau metodelor de acordare a asistenței medicale, dacă aceasta a cauzat: a) vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății; b) decesul pacientului.*

II. Circumstanțele litigiului examinat de către instanța de judecată

La data de 17.11.2016, prin ordonanța Procurorului în procuratura s. Botanica mun. Chișinău Roman Rusu, cet-l Șavga Nicolae Gheorghe a fost pus sun învinuire. În conformitate cu ordonanța în cauză, Șavga Nicolae Gheorghe, este învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 213 lit. a) CP.

Ulterior, la data de 14.03.2017, prin ordonanța Procurorului în procuratura mun. Chișinău, Oficiul Botanica Gladcov Cristina, cet-l Șavga Nicolae Gheorghe la fel a fost pus sun învinuire. În conformitate cu ordonanța în cauză, Șavga Nicolae Gheorghe, la fel este învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 213 lit. a) CP.

Este de menționat și faptul că ordonanța de punere sub învinuire din data de 17.11.2016, diferă după conținutul său de ordonanța de punere sub învinuire din data de 14.03.2017, cea din urmă acuzare înaintată completând-o pe cea precedentă.

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII	
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU	
SEDIUL CENTRAL	
Intrare Nr.	58-10336, 11 ¹⁵
" 24 "	09 20 18

Astfel, în cea din urmă ordonanță de punere sub învinuire a lui Șavga Nicolae Gheorghe, nu sunt invocate prevederile art. 283 CPP. În acest sens, nu este clară acuzarea înaintată și care a fost temeiul completării *acuzării înaintate învinuitului* la data de 17.11.2016.

În cadrul urmăririi penale, avocatul Popescu Dorin, în interesele învinuitului Șavga Nicolae Gheorghe a.n. 02.10.1939, în temeiul art. 13 din Legea cu privire la procuratură nr. 3 din 25.02.2016, art. 52 alin. (1) p. 8); 53¹ alin. (1) lit. a); 60; 93; 287; 299¹ CPP al RM, a depus Procurorului -șef al procuraturii s. Botanica mun. Chișinău, D-lui Cimbir Marcel, cerere prin care a solicitat : 1. *A anula ordonanța de punere sub învinuire din 14.03.2017, Șavga Nicolae Gheorghe pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 213 lit. a) CP.* 2. *A lichida încălcările depistate ale drepturilor și libertăților omului.*

În fapt și în drept, cererea a fost motivată printre altele, prin următoarele argumente expuse mai jos:

„Prin ordonanța de punere sub învinuire din 14.03.2017, Șavga Nicolae Gheorghe, este învinuit precum că prin acțiunile sale a comis încălcarea din neglijență de către medic a regulilor și metodelor de acordare a asistenței medicale cu cauzarea vătămării grave a integrității corporale sau sănătății, infracțiune prevăzută la art. 213 lit. a) CP.

Astfel, lui Șavga Nicolae Gheorghe i se incriminează, precum că prin acțiunile sale neglijente a cauzat vătămări grave preinsei părți vătămăte.

Însă, ordonanța de punere sub învinuire a lui Șavga Nicolae Gheorghe din 14.03.2017, contrar prevederilor stabilite la art. 281 alin. (2) CPP, **nu cuprinde:** formularea învinuirii cu indicarea mijloacelor și modului de săvârșire a infracțiunii și consecințele ei, caracterului vinei, indicarea existenței legăturii cauzale dintre acțiunile lui Șavga Nicolae Gheorghe cu urmările prejudiciabile, or, exact de aceleași acțiuni fără a fi diferențiate, este învinuit și cet-l Șavga Nicolae Nicolae, prin ordonanța de punere sub învinuire din data de 17.11.2016.

Totodată, norma prevăzută la art. 213 lit. a) Cod penal, este una de blanchetă. La calificarea faptei în baza art. 213 CP RM, **este obligatorie stabilirea concretă a articolului sau punctului din cadrul actelor normative, care conțin regulile sau metodele de acordare a asistenței medicale ce au fost incalcate.** Cu alte cuvinte, este necesar ca făptuitorul să aiba o datorie de îngrijire profesională față de victimă, în a cărei exercitare a manifestat deficiențe care au condus la neîndeplinirea acestei datorii.

Însă, în speța dată, în ordonanța de punere sub învinuire, nu este stabilit concret articolul sau punctul din cadrul actelor normative, care conțin regulile sau metodele de acordare a asistenței medicale ce au fost incalcate.”

În conformitate cu art. 299² alin. (1) CPP, plângerea se examinează de către procurorul ierarhic superior în termenul și în condițiile prevăzute la art. 299, care se aplică în mod corespunzător.

În conformitate cu art. 299 alin. (2) CPP, în cazul în care plângerea se respinge, procurorul, prin ordonanță, urmează să expună motivele pentru care o consideră neîntemeiată, explicând, totodată, modalitatea contestării hotărârii sale la judecătorul de instrucție.

Examinând cererea avocatului Popescu Dorin, în interesele învinuitului Șavga Nicolae Gheorghe a.n. 02.10.1939, încălcând prevederile legale stabilite la art. 299 alin. (2); 299² alin. (1) CPP, menționate supra, fără a emite o ordonanță în acest sens, prin scrisoarea nr. 05-4589 din 10.04.2017, am fost informați de către Procurorul în Procuratura municipiului Chișinău, oficiul Botanica, Taisia Gonciar, despre faptul că: „Hotărârile organului de urmărire penală privind declanșarea procesului penal, de regulă, nu pot fi atacate în instanța de judecată, datorită faptului că această hotărâre nu este definitivă și constituie doar începutul urmăririi penale, care, în continuare, duce la punerera sub învinuire a unor persoane și care se finalizează cu terminarea urmăririi penale și cu întocmirea rechizitoriului, fie cu încetarea urmăririi penale în temeiul prevăzut de Codul de procedură penală.”

Totodată, ne-a comunicat că: „...la data de 27.03.2017, dosarul penal a fost expediat cu Rechizitoriu în instanța de judecată pentru a fi examinat în fond, care la moment se află pe rol la Judecătoria Chișinău, sediul Central.”

Astfel, la momentul de față, în Judecătoria Chișinău, sediul Central, se află pe rol, cauza penală nr. 12-1-2981-27032017, privind învinuirea lui Șavga Nicolae Gheorghe a.n. 02.10.1939 și Șavga Nicolae Nocolae, de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 213 lit. a) CP.

III. Legislația pertinentă

Autorul prezentei sesizări își sprijină argumentarea și își întemeiază solicitările pe următoarele prevederi legislative și jurisprudențiale:

1. Prevederile relevante ale Constituției RM:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

”(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate”.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

”(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

”(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale”.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

”Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică”.

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

”(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

”(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia”.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

”(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

”(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție”.

Articolul 22

Neretroactivitatea legii

”Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos”.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

”(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative”.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

”(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății”.

2. Prevederile relevante ale Legii nr. 136 din 07.07.2017 cu privire la Guvern

Articolul 4 Domeniile de activitate ale Guvernului

„Guvernul își desfășoară activitatea în următoarele domenii:

[...]

c) ocrotirea sănătății, protecție socială și raporturi de muncă, familie

[...]”

3. Prevederile relevante ale Legii nr. 98 din 04.05.2012 privind administrația publică centrală de specialitate

Articolul 2. Sfera de aplicare

(1) Sub incidența prezentei legi cad ministerele, Cancelaria de Stat, alte autorități administrative centrale subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență (autoritățile administrative din subordine, inclusiv serviciile publice desconcentrate și cele aflate în subordine, precum și instituțiile publice în care ministerul, Cancelaria de Stat sau altă autoritate administrativă centrală are calitatea de fondator).

(2) Prevederile prezentei legi se aplică autorităților publice subordonate Guvernului, reglementate prin legi speciale, și autorităților administrative autonome față de Guvern în măsura în care nu sînt reglementate și nu contravin dispozițiilor legilor speciale care reglementează activitatea autorităților respective.

Articolul 9. Ministerele

(1) Ministerele sînt organe centrale de specialitate ale statului care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile de activitate care le sînt încredințate.

(2) Ministerele se organizează și funcționează numai în subordinea Guvernului potrivit prevederilor Constituției Republicii Moldova, ale Legii cu privire la Guvern și ale prezentei legi.

[Art.9 al.(2) modificat prin LP153 din 14.07.17, MO301-315/18.08.17 art.523]

(3) Între ministere se repartizează chestiunile ce țin de politicile statului în diferite domenii, responsabilitatea pentru elaborarea și promovarea cărora le revine membrilor Guvernului în conformitate cu Constituția și legile Republicii Moldova, cu excepția domeniilor care sînt încredințate conducătorilor autorităților administrative autonome constituite de Parlament.

Articolul 24. Misiunea ministerului și a altei autorități administrative centrale

(1) Misiunea definește rolul fiecărui minister și a fiecărei alte autorități administrative centrale în

sistemul instituțional al administrației publice centrale de specialitate, precum și viziunea strategică cu privire la realizarea politicii de stat în domeniile de activitate de care acestea sînt responsabile.

(2) Misiunea reiese din direcțiile principale de activitate și din domeniile de competență ale Guvernului, stabilite în Legea cu privire la Guvern, care sînt încredințate unui minister sau altei autorități administrative centrale, și din prevederile actelor legislative speciale ce reglementează relațiile în domeniile de activitate încredințate acestora.

4. Prevederile relevante ale Legii ocrotirii sănătății nr. 411 din 28.03.1995

Articolul 8 Autorizarea exercițiului profesiunilor medico-sanitare și farmaceutice

„[...]”

(3) Exercițiul profesiunilor medico-sanitare și farmaceutice este supravegheat de Ministerul Sănătății.

[...]”

5. Prevederile relevante ale Legii nr. 264 din 27.10.2005 cu privire la exercitarea profesiei de medic

Articolul 3. Principiile generale ale exercitării profesiei de medic

Principiile generale ale exercitării profesiei de medic sînt:

[...]

e) respectarea și protejarea drepturilor și intereselor legitime ale medicului, indiferent de caracterul public sau privat al sistemului în care activează și de forma de exercitare a profesiei;

f) asigurarea condițiilor optime de exercitare a activității profesionale.

Articolul 14. Drepturile profesionale ale medicului

Medicul este în drept:

[...]

g) să cunoască drepturile și obligațiile sale de serviciu;

[...]

6. Prevederi relevante ale Legii nr. 19 din 03.03.2017 pentru abrogarea Legii nr. 261/2013 cu privire la Colegiul Medicilor din Republica Moldova

Articol unic. – Legea nr. 261/2013 cu privire la Colegiul Medicilor din Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 290, art.792) se abrogă.

7. Prevederi relevante ale Codului penal al Republicii Moldova

7.1 Codul penal în redacția legii din anul 1961

Articolul 115/1. Încălcarea regulilor sau metodelor de acordare a asistenței medicale

Încălcarea de către un medic sau de un alt lucrător medical a regulilor sau metodelor de acordare a asistenței medicale, ca rezultat al atitudinii neglijente sau al incompetenței profesionale, în cazul în care a cauzat vătămarea gravă a integrității corporale sau a provocat moartea pacientului -

se pedepsește fie cu privațiune de libertate până la șapte ani, fie cu amendă în mărime de până la trei sute de salarii minime, cu privarea de dreptul de a practica activitatea profesională pe un termen de până la patru ani.

7.2 Codul penal în redacția legii din 18.04.2002, în vigoare din 12.06.2003

Articolul 213 Încălcarea din neglijență a regulilor și metodelor de acordare a asistenței medicale

Încălcarea din neglijență a regulilor sau metodelor de acordare a asistenței medicale, dacă aceasta a cauzat:

a) vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății;

b) decesul pacientului,

se pedepsește cu închisoare de pînă la 5 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

7.3 Codul penal în redacția legii din 18.12.08, în vigoare 24.05.09 – prezent

Articolul 213 Încălcarea din neglijență a regulilor și metodelor de acordare a asistenței medicale

Încălcarea din neglijență de către medic sau de către un alt lucrător medical a regulilor sau metodelor de acordare a asistenței medicale, dacă aceasta a cauzat:

- a) vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății;
- b) decesul pacientului,

se pedepsește cu închisoare de pînă la 3 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

7.4 Codul penal în redacția legii din 14.04.2009 – prezent

Articolul 1. Legea penală a Republicii Moldova

(1) Prezentul cod este unica lege penală a Republicii Moldova.

(2) Codul penal este actul legislativ care cuprinde norme de drept ce stabilesc principiile și dispozițiile generale și speciale ale dreptului penal, determină faptele ce constituie infracțiuni și prevede pedepsele ce se aplică infractorilor.

(3) Prezentul cod se aplică în conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale actelor internaționale la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe cu actele internaționale privind drepturile fundamentale ale omului, au prioritate și se aplică direct reglementările internaționale.

Articolul 2. Scopul legii penale

(1) Legea penală apără, împotriva infracțiunilor, persoana, drepturile și libertățile acesteia, proprietatea, mediul înconjurător, orînduirea constituțională, suveranitatea, independența și integritatea teritorială a Republicii Moldova, pacea și securitatea omenirii, precum și întreaga ordine de drept.

(2) Legea penală are, de asemenea, drept scop prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni.

Articolul 3. Principiul legalității

(1) Nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvîrșirea unei infracțiuni nici supus unei pedepse penale, decît în baza unei hotărîri a instanței de judecată și în strictă conformitate cu legea penală.

(2) Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sînt interzise.

Articolul 8. Acțiunea legii penale în timp

Caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvîrșirii faptei.

Articolul 14. Noțiunea de infracțiune

(1) Infracțiunea este o faptă (acțiune sau inacțiune) prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvîrșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsă penală.

(2) Nu constituie infracțiune acțiunea sau inacțiunea care, deși, formal, conține semnele unei fapte prevăzute de prezentul cod, dar, fiind lipsită de importanță, nu prezintă gradul prejudiciabil al unei infracțiuni.

Articolul 51. Temeiul răspunderii penale

(1) Temeiul real al răspunderii penale îl constituie fapta prejudiciabilă săvîrșită, iar componența infracțiunii, stipulată în legea penală, reprezintă temeiul juridic al răspunderii penale.

(2) Răspunderii penale este supusă numai persoana vinovată de săvîrșirea infracțiunii prevăzute de legea penală.

Articolul 52. Componența infracțiunii

(1) Se consideră componentă a infracțiunii totalitatea semnelor obiective și subiective, stabilite de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă.

(2) Componenta infracțiunii reprezintă baza juridică pentru calificarea infracțiunii potrivit unui articol concret din prezentul cod.

8. Prevederi relevante ale Codului de procedură penală

Articolul 2. Legea procesuală penală

”(1) Procesul penal se reglementează de prevederile Constituției Republicii Moldova, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și de prezentul cod.

(2) Principiile generale și normele dreptului internațional și ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte constituie elemente integrante ale dreptului procesual penal și nemijlocit dau naștere drepturilor și libertăților omului în procesul penal.

(3) Constituția Republicii Moldova are supremație asupra legislației procesuale penale naționale. Nici o lege care reglementează desfășurarea procesului penal nu are putere juridică dacă este în contradicție cu Constituția.

(4) Normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod.

(5) În desfășurarea procesului penal nu pot avea putere juridică legile și alte acte normative care anulează sau limitează drepturile și libertățile omului, încalcă independența judecătorească, principiul contradictorialității, precum și contravin normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte”.

Articolul 7. Legalitatea procesului penal

”(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(6) Hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

(8) Hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sînt obligatorii pentru organele de urmărire penale, procurori și instanțele de judecată”.

IV. Prevederi relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (în continuare CEDO)

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.

3. Orice acuzat are, mai ales, dreptul :

a. să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, despre natura și cauza acuzației aduse împotriva sa;

[...]"

Articolul 7

Nici o pedeapsă fără lege

"1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul săvârșirii, nu constituia o infracțiune potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii.

2. Prezentul articol nu va aduce atingere judecării și pedepșirii unei persoane vinovate de o acțiune sau de o omisiune care, în momentul săvârșirii, era considerată infracțiune potrivit principiilor generate de drept recunoscute de națiunile civilizate".

Articolul 17

Interzicerea abuzurilor de drept

"Nici o dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decât cele prevăzute de această Convenție".

V. Prevederile relevante ale Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice (adoptat la New York la 16 decembrie 1966)

Articolul 9

1. Orice individ are dreptul la libertate și la securitatea persoanei sale. Nimeni nu poate fi arestat sau deținut în mod arbitrar. Nimeni nu poate fi privat de libertatea sa decât pentru motivele legale și în conformitate cu procedura prevăzută de lege.

Articolul 14

3. Orice persoană acuzată de comiterea unei infracțiuni penale are dreptul, în condiții de deplină egalitate, la cel puțin următoarele garanții: a) să fie informată în cel mai scurt termen, într-o limbă pe care o înțelege și în mod detaliat, despre natura și motivele acuzației ce i se aduce.

Articolul 15

Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care nu constituiau un act delictuos, potrivit dreptului național sau internațional, în momentul în care au fost săvârșite. De asemenea, nu se va aplica o pedeapsă mai severă decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii infracțiunii. Dacă ulterior comiterii infracțiunii, legea prevede aplicarea unei pedepse mai ușoare, delinquentul trebuie să beneficieze de aceasta.

VI. Jurisprudența Curții Constituționale a RM

Prevederile relevante ale Hotărârii Curții Constituționale nr. 13 din 11.06.2013

„35. Curtea reiterează că, potrivit Hotărârii nr.55 din 14 octombrie 1999 privind interpretarea unor prevederi ale articolului 4 din Constituția Republicii Moldova, „această prevedere comportă consecințe juridice, presupunând, mai întâi, că organele de drept, inclusiv Curtea Constituțională [...], sunt în drept să aplice în procesul examinării unor cauze concrete normele dreptului internațional [...], acordând, în caz de neconcordanță, prioritate prevederilor internaționale”.

36. În aceeași ordine de idei, în Hotărârea nr. 10 din 16 aprilie 2010 pentru revizuirea Hotărârii Curții Constituționale nr. 16 din 28 mai 1998 „Cu privire la interpretarea art.20 din Constituția Republicii Moldova” în redacția Hotărârii nr.39 din 9 iulie 2001, Curtea Constituțională a menționat că „practica jurisdicțională internațională [...] este obligatorie pentru Republica Moldova, ca stat care a aderat la Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.”

Prevederi relevante ale Hotărârii Curții Constituționale nr. 12 din 14.05.2015

„22. Curtea reține că prerogativa de a soluționa cazurile excepționale de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit.g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de pertinenta prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

25. Urmând jurisprudența sa anterioară (a se vedea hotărârile nr.9 din 20 mai 2008, nr.26 din 23 noiembrie 2010 și nr.30 din 23 decembrie 2010, nr.15 din 13 septembrie 2011), Curtea va aborda problema de constituționalitate a prevederilor contestate din lege, raportate la circumstanțele concrete ale litigiului principal, prin prisma normelor constituționale invocate de autorul sesizării, luând în considerare atât principiile consacrate în Constituție și în dreptul intern, cât și cele statuate în dreptul internațional și în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare - Curtea Europeană).

76. Curtea reține că omisiunile sau erorile autorităților trebuie să servească în beneficiul bănuțului, învinutului, inculpatului. Cu alte cuvinte, riscul oricărei erori comise de organul de urmărire penală, sau chiar de o instanță, urmează să fie suportat de către stat, iar corectarea acesteia nu trebuie să fie pusă în sarcina persoanei în cauză, cu excepțiile enunțate mai sus.”

Prevederi relevante ale Hotărârii Curții Constituționale nr. 13 din 15.05.2015 pentru controlul constituționalității Legii nr. 261 din 1 noiembrie 2013 cu privire la Colegiul Medicilor din Republica Moldova

„[...]”

73. Astfel, în lumina celor expuse, Curtea menționează că statutul atribuit prin lege Colegiului medicilor corelat cu atribuțiile acestuia și atribuțiile autorității administrației publice centrale de specialitate aduce atingere articolului 107 din Constituție.

104. În Hotărârea nr. 8 din 20 mai 2013, Curtea a menționat că legalitatea, ca principiu de bază al statului de drept, presupune conformitatea normei sau a actului juridic cu normele superioare, care stabilesc **condiții de procedură privind edictarea normelor juridice**. Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare a Parlamentului, cât și stabilirea normelor interne de organizare și funcționare, care au o conexiune directă cu procesul legiferării.

105. Totodată, Curtea menționează că articolul 23 alin.(2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative. Deși articolul 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi și suficient de precise și previzibile.

106. Curtea reține că potrivit jurisprudenței Curții Europene: „O normă este accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă. [...] legea trebuie să fie accesibilă într-un mod adecvat: cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor legale aplicabile [...]” (cauza Silver vs Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983).

107. Totodată, în jurisprudența sa Curtea Europeană a statuat că: “[...] odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu **claritate și coerență** pentru a evita pe cât este posibil **insecuritatea juridică și incertitudinea** pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții [...]” (cauza Păduraru vs România, hotărârea din 1 decembrie 2005).

108. Curtea menționează că orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure **claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului**. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar,

să asigure o **legătură logico-juridică** între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

109. Curtea reține că, prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară.”

Prevederi relevante ale Hotărârii Curții Constituționale nr. 25 din 13 octombrie 2015

„33. [...] preeminența dreptului generează, în materie penală, principiul legalității delictelor și pedepselor și principiul inadmisibilității aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special prin analogie.”

Prevederi relevante ale Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova

„- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.”

Prevederi relevante ale Hotărârii Curții Constituționale nr. 17 din 19.05.2016

„58. Curtea menționează că dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, consacrat în art.23 din Legea fundamentală, implică, între altele, adoptarea de către legiuitor a unor reguli procedurale clare, în care să se prescrie cu precizie condițiile și termenile în care justițiabilii își pot exercita drepturile.

59. În acest sens, în Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea a reținut că:

”Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – **accesibilitate, previzibilitate și claritate** – norma de drept trebuie să fie formulată cu **suficientă precizie**, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din

Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile.”

60. De asemenea, în cauza *Rotaru c. României*, Curtea Europeană a statuat că ”o norma este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane - care, la nevoie, poate apela la consultanța de specialitate - să își corecteze conduita”, iar în cauza *Sunday Times c. Regatului Unit*, Curtea Europeană a decis că ”[...] cetățeanul trebuie să dispună de informații suficiente asupra normelor juridice aplicabile într-un caz dat și să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-un act determinat”.

61. În acest context, Curtea reține, conținutul actului normativ trebuie să permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, claritatea și previzibilitatea fiind elemente sine qua non ale constituționalității unei norme. De asemenea, legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

62. De altfel, în jurisprudența sa Curtea Europeană a reiterat că persoana în privința căreia se desfășoară o procedură penală este în drept să beneficieze de o diligență, în special în partea ce ține de examinarea cazului său. Astfel, previzibilitatea actului normativ este în strânsă legătură cu garanțiile unui proces echitabil, care sunt concepute pentru a evita plasarea unei persoane, pentru o perioadă îndelungată, într-o stare de incertitudine referitoare la rezultatul examinării cauzei (cauza *Nakhmanovich c. Rusiei*, hotărârea 2 martie 2006, §89, cauza *Hajibeyli c. Azerbaidjanului*, hotărârea 10 iulie 2008, §51).”

Prevederi relevante ale Hotărârii Curții Constituționale nr. 21 din 22.07.2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 125 lit. b) din Codul penal, a articolelor 7 alin. (7), 39 pct. 5), 313 alin. (6) din Codul de procedură penală și a unor prevederi din articolele 2 lit. d) și 16 lit. c) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție,

„52. Curtea reține că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului și ale statului de drept îl constituie principiul legalității. Preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept, inclusiv prin **normele penale, acestea caracterizându-se prin anumite trăsături proprii, distincte în raport cu alte categorii de norme, ce se diferențiază între ele prin caracterul și structura lor, prin sfera de incidență.**

53. În jurisprudența sa Curtea a reținut că „**preeminența dreptului în materie penală exprimă printre altele asigurarea legalității infracțiunilor și pedepselor; inadmisibilitatea aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special, prin analogie**”.

54. Curtea menționează că incriminarea faptelor în legile penale, stabilirea pedepsei pentru ele, precum și alte reglementări, se întemeiază pe rațiuni de politică penală. Astfel, **legea penală constituie un ansamblu de reguli juridice, formulate într-o manieră clară, concisă și precisă.**

55. Or, **calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale.**

.....62. Potrivit jurisprudenței Curții Europene, art. 7 § 1 din Convenția Europeană, care consacră principiul legalității incriminării și pedepsei (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), pe lângă interzicerea, în mod special, a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care, anterior, nu constituiau infracțiuni, prevede și principiul potrivit căruia legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului, de exemplu, prin analogie.

63. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că persoana este în drept să cunoască, în termeni foarte clari, ce acte și omisiuni sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală (cauza *Kokkinakis contra Greciei* din 25 mai 1993). **Atunci când un act este privit ca infracțiune, judecătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în**

detrimentul acuzatului, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist (cauza X. contra Regatului Unit din 7 mai 1982)."

VII. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CtEDO)

Hotărârea din 24.05.2007 în cauza Dragotoniu și Militaru – Pidhorni c. României

"33. Curtea amintește că art.7 alin. (1) din Convenție consacră, în general, principiul legalității delictelor și pedepselor (*Nullum crimen, nulla poena sine lege*) și interzice, îndeosebi, aplicarea retroactivă a dreptului penal atunci când se face în detrimentul acuzatului (*Kokkinakis împotriva Greciei*, 25 mai 1993, §52). În timp ce interzice în special extinderea domeniului de aplicare a infracțiunilor existente la faptele care, anterior, nu constituiau infracțiuni, el ordonă de asemenea să nu aplice legea penală în mod extensiv în detrimentul acuzatului, de exemplu prin analogie. Reiese că legea trebuie să definească clar infracțiunile și pedepsele care le sancționează (*Achour împotriva Franței*, nr. 67335/01, §41, 29 martie 2006).

34. Noțiunea de "drept" ("law") folosită la art.7 corespunde celei de "lege" care figurează în alte articole ale Convenției; ea înglobează dreptul de origine atât legislativă cât și jurisprudențială și implică unele condiții calitative, între altele cele ale accesibilității și ale previzibilității (a se vedea, în special, *Cantoni împotriva Franței*, 15 noiembrie 1996, §29, *Coeme și alții împotriva Belgiei*, nr. 32492/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 și 33210/96, §145, și *E.K. împotriva Turciei*, nr. 28496/95, §51, 7 februarie 2002).

35. Ea amintește că însemnătatea noțiunii de previzibilitate depinde în mare măsură de contextul textului despre care este vorba, de domeniul pe care îl acoperă precum și numărul și calitatea destinatarilor săi (*Groppera Radio AG și alții împotriva Elveției* din 28 martie 1990, p.26, §68). Previzibilitatea legii nu se opune ca persoana interesată să fie nevoită să recurgă la o bună consiliere pentru a evalua, la un nivel rezonabil în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea decurge dintr-o anumită acțiune (a se vedea, între altele, *Tolstoy Miloslavsky împotriva Regatului Unit al Marii Britanii*, 13 iulie 1995, p.71, §37). Acest lucru se întâmplă de obicei cu profesioniștii, obișnuiți să facă dovada unei mari prudențe în exercitarea meseriei lor. De asemenea se poate aștepta de la ei să acorde o atenție deosebită evaluării riscurilor pe care le implică (*Cantoni*, citat anterior, §35).

37. Funcția decizională acordată instanțelor servește tocmai pentru a îndepărta îndoielile ce ar putea exista în privința interpretării normelor, ținând cont de evoluțiile practicii cotidiene, cu condiția ca rezultatul să fie coerent cu substanța infracțiunii și evident previzibilă (*S.W. împotriva Regatului Unit al Marii Britanii*, 22 noiembrie 1995, p.41, §36).

43. Din aplicarea extensivă a legii penale rezultă că, cel puțin din cauza lipsei unei interpretări jurisprudențiale accesibile și evident previzibile, cerințele articolului 7 nu ar putea fi privite drept respectate în privința unui acuzat.

44. În consecință, chiar și în calitate de profesioniști care se puteau înconjura de sfaturi ale juriștilor, era greu, ba chiar imposibil pentru reclamanți să prevadă revirimentul de jurisprudență a Curții Supreme de Justiție și deci să știe că în momentul în care le-au comis acțiunile lor puteau antrena o sancțiune penală (per a contrario, *Cantoni*, citat anterior, §35 și *Coeme și alții* citat anterior §150)".

VIII. Expunerea pretinselor încălcări ale Constituției precum și a argumentelor aduse în sprijinul acestor afirmații.

Potrivit art.7 §1 CEDO, nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul în care a fost săvârșită, nu constituie o infracțiune, potrivit dreptului național sau internațional (*nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege*). Textul acestei norme instituie principiul legalității

delictelor și pedepselor și cel potrivit căruia o lege penală nu poate fi aplicată extensiv în detrimentul acuzatului, în special prin analogie, ceea ce înseamnă că o **infracțiune trebuie să fie definită clar prin lege**. Această condiție este îndeplinită atunci când persoana poate să știe, pornind de la prevederile normei pertinente și la nevoie, cu ajutorul interpretării ce-i este dată în jurisprudență, ce acte și omisiuni sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală (*Hotărârea CtEDO din 25.05.1993 în cauza Kokkinakis c. Greciei*, §52). Noțiunea de „lege” care incriminează faptele ce constituie infracțiuni corespunde sensului care se regăsește în alte dispoziții ale Convenției, el cuprinde atât normele de drept „de origine legislativă” cât și pe cele *jurisprudențiale* și presupune îndeplinirea unor condiții calitative, cele de accesibilitate și de previzibilitate (*Hotărârea CtEDO din 15.11.1996 în cauza Cantoni c. Franței*).

În *jurisprudența sa*, Curtea Europeană a menționat că persoana este în drept să cunoască, în termeni foarte clari, ce acte și omisiuni sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală (*cauza Kokkinakis c. Greciei din 25 mai 1993*). Atunci când un act este privit ca infracțiune, **judcătorul poate să precizeze elementele constitutive ale infracțiunii, dar nu să le modifice, în detrimentul acuzatului**, iar modul în care el va defini aceste elemente constitutive trebuie să fie previzibil pentru orice persoană consultată de un specialist (*cauza X. c. Regatului Unit* din 7 mai 1982).”

Garanțiile constituționale prevăzute de art. 22 din Constituție, de rând cu prevederile art. 7 din Convenția Europeană, consacră principiul legalității incriminării și pedepsei penale.

În Hotărârea nr. 22 din 27.06.2017, Curtea Constituțională a RM, a statuat:

„54. Astfel, pe lângă interzicerea, în mod special, a extinderii conținutului infracțiunilor existente asupra unor fapte care anterior nu constituiau infracțiuni (*nulla poena sine lege*), principiul legalității incriminării prevede și cerința conform căreia **legea penală nu trebuie interpretată și aplicată extensiv în defavoarea acuzatului prin analogie** (*nullum crimen sine lege*).

55. În *cauza Dragotoniu și Militaru-Pidhorni v. România* (hotărâre din 24 mai 2007) Curtea Europeană a statuat:

„Ca o consecință a principiului legalității condamnărilor, **dispozițiile de drept penal sunt supuse principiului de strictă interpretare**.” 56. În *jurisprudența sa*, Curtea a reținut că garanțiile instituite în Constituție impun ca **doar legiuitorul să reglementeze conduita incriminată, astfel încât fapta, ca semn al laturii obiective, să fie cert definită, dar nu identificată prin interpretarea extensivă de către cei care aplică legea penală**. O astfel de modalitate de aplicare poate genera **interpretări abuzive**. Cerința interpretării stricte a normei penale, ca și interdicția analogiei în aplicarea legii penale, urmăresc protecția persoanei împotriva arbitrarului (HCC nr. 21 din 22 iulie 2016).

57. Curtea Europeană în *jurisprudența sa* a statuat că: „noțiunea de „lege”, prevăzută de art. 7 din Convenția Europeană, implică respectarea cerințelor calitative, îndeosebi cele privind **accesibilitatea și previzibilitatea**” (*cauza Del Río Prada v. Spania*, cererea nr. 42750/09, hotărâre din 21 octombrie 2013, § 91).

58. Curtea Europeană a menționat că legea trebuie să definească în mod clar infracțiunile și pedepsele aplicabile, această cerință fiind îndeplinită atunci când un justițiabil are posibilitatea de a cunoaște, din însuși textul normei juridice pertinente, la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe și în urma obținerii unei asistențe judiciare adecvate, **care sunt actele și omisiunile ce pot angaja răspunderea sa penală și care este pedeapsa pe care o riscă în virtutea acestora**. Rolul decisional conferit instanțelor urmărește tocmai **înlăturarea dubiilor** ce persistă cu ocazia interpretării normelor (*cauza Cantoni v. Franța*, nr. 17862/91, hotărâre din 15 octombrie 1996, § 29.32, și *cauza Kafkaris v. Cipru*, hotărâre din 12 februarie 2008, § 140-141).

59. De asemenea, Curtea reamintește că în *jurisprudența sa* a reținut că **persoana trebuie să poată determina fără echivoc comportamentul care poate avea un caracter penal** (HCC nr. 21 din 22 iulie 2016, § 71).

60. Astfel, cerințele de calitate a legii necesită a fi îndeplinite în ceea ce privește atât **definiția**, unei infracțiuni, cât și **pedeapsa** prevăzută pentru acea infracțiune. Or, calitatea legii penale constituie o condiție vitală pentru menținerea *securității raporturilor juridice* și ordonarea eficientă a relațiilor sociale.”

Compența infracțiunii la art. 213 CP RM, prevede răspunderea penală pentru încălcarea din neglijență de către medic sau de către un alt lucrător medical a regulilor sau metodelor de acordare a asistenței medicale, dacă aceasta a cauzat: vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății; decesul pacientului.

Latura obiectivă a infracțiunii în cauză include: 1) fapta prejudiciabilă, care ia forma acțiunii sau inacțiunii de încălcare a regulilor sau metodelor de acordare a asistenței medicale; 2) urmările prejudiciabile care se prezintă, în mod alternativ, ca vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății ori ca decesul victimei; 3) legătura causală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Însă, nu orice conduită umană are relevanță din punct de vedere juridic, ci numai aceea care cade, într-o formă sau alta, sub incidența normelor juridice. Conduita ilicită este exprimată într-o acțiune sau inacțiune care contravine prevederilor normei juridice. Fiind o normă ce reclamă completare, art. 213 CP RM poate fi în legătură numai cu elemente complinitoare având caracter de norme. De aceea, este de menționat că regulile sau metodele de acordare a asistenței medicale, încălcate de către faptuitor, *trebuie să aibă un caracter normativ*, deci să fie cuprinse în acte legislative sau normative în vigoare, indiferent de organul emitent (Parlamentul, Guvernul, Ministerul Sănătății etc.)¹.

În acest sens, în conformitate cu art. 2 alin. (1) din Legea nr. 780 din 27.12.2001, privind actele legislative, *actele legislative sînt acte adoptate de unica autoritate legislativă a statului în temeiul normelor constituționale, conform procedurii stabilite de Regulamentul Parlamentului, de alte reglementări în vigoare, și ocupă poziția cea mai înaltă în ierarhia actelor normative din Republica Moldova.*

În conformitate cu art. 2 din Legea nr. 317 din 18.07.2003, privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale, *în sensul prezentei legi, act normativ este actul juridic, emis de Guvern și de alte autorități ale administrației publice centrale și locale în temeiul normelor constituționale și legale, care stabilește reguli obligatorii de aplicare repetată la un număr nedeterminat de situații identice.*

Astfel, la calificarea faptelor în baza art. 213 CP RM, în nici un caz nu pot fi luate în considerare regulile sau metodele de acordare a asistenței medicale având caracter doar de recomandare (de exemplu, care se conțin în publicații științifice de specialitate), chiar dacă acestea dispun de o autoritate teoretică consemnabilă. Astfel de reguli sau metode nu emană de la reprezentanții voinței poporului, deci nu pot fi impuse spre respectare. De asemenea, respectivele reguli sau metode pot fi caracterizate prin variabilitate și lipsă de previzibilitate, ceea ce constituie un important obstacol în aplicarea unitară a legii penale. Toate acestea demonstrează că o normă penală, care face referire la reguli sau metode de acordare a asistenței medicale având caracter doar de recomandare, ar deschide calea unor abuzuri și soluții controversate, implicând grave încălcări ale principiului legalității.²

Astfel, reieșind din rațiunea invocată supra, deși dispoziția normei art. 213 lit. a) CP este una de blanchetă, însă și ea trebuie să respecte principiul legalității.

¹ Vezi Tratat de drept penal. Partea Specială. Sergiu Brînză, Vitalie Stati, ed. „Tipografia Centrală”, Chișinău, 2015, pag. 1094-1095.

² Aceste concluzii își au suportul în principiul legalității actului medical, care constă în aceea că „actul medical trebuie să se desfășoare numai în condițiile reglementărilor legale și ale evoluției științei, sub rezerva ca și această evoluție să se circumscrie cadrului legal”. *A se vedea: A.T. Moldovan. Tratat de drept medical.* - București: ALL Beck, 2002, p. 15.

Curtea Constituțională a RM în jurisprudența sa a reținut că preeminența dreptului generează, în materie penală, principiul legalității delictelor și pedepselor și principiul inadmisibilității aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special, prin analogie. (HCC din 13 octombrie 2015 pentru controlul constituționalității unor prevederi ale Hotărârii Guvernului nr. 79 din 23 ianuarie 2006 privind aprobarea Listei substanțelor narcotice).

Prin aceeași Hotărâre a CC din 13 octombrie 2015 Curtea a menționat : „34. Curtea menționează că **principiul legalității normei penale**, în sensul *nulum crimen sine lege*, pune în sarcina legiuitorului două obligații: 1) să prevadă într-un text de lege faptele considerate infracțiuni și sancțiunile aferente (*lex scripta*); 2) să redacteze textul legii cu claritate (*lex certa*).

Curtea Europeană, în jurisprudența sa, a remarcat în mod constant că principiul preeminenței dreptului impune ca orice imixtiune a autorităților în drepturile individului, pe care Convenția Europeană le protejează, să fie supusă unui control riguros. O normă este clară, accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă (*Silver s.a. vs. Regatul Unit*, 25 martie 1983).”

Raportând constatările Curții Constituționale și a Curții Europene la norma din art. 213 lit. a) CP, observăm că **ultima este o normă incertă, crează o situație de confuzie pentru destinatari, în particular pentru lucrătorii medicali, până în punctul în care ultimii nu pot să-și ordoneze conduita în spiritul conformării cu legea penală.**

Potrivit art. 72 din Constituție „(3) Prin lege organică se reglementează: [...] n) infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora.” Curtea Constituțională a reținut prin Hotărârea din 13 octombrie 2015 că, potrivit articolului 72 din Constituție, **stabilirea infracțiunilor, ... ține de competența Parlamentului.** În aceeași Hotărâre Înalțul For Constituțional a stabilit :

44. **... Curtea reține că prin legea penală legiuitorul poate abilita executivul cu reglementarea unor aspecte normative care interferează cu norma penală primară.**

45. **În acest sens, este necesar ca din abilitare să poată fi delimitate posibilele fapte, care fac obiectul incriminării, după regulile interpretării juridice.**”

Menționăm în primul rând că norma din art. 213 lit. a) CP, fiind una de blanchetă, ar trebui să ne indice la o altă **lege sau o hotărâre de Guvern**, în care ar trebui să fie specificate regulile și metode de acordare a asistenței medicale, pentru a fi luată în considerare la înțelegerea semnelor și elementelor componente de infracțiune, prevăzută în norma penală de blanchetă. La acesta ne indică și jurisprudența Curții Europene, potrivit căreia o lege care conferă o putere de apreciere trebuie să indice domeniul de aplicare, pe când detaliile normelor și procedurile care trebuie respectate, nu este necesar să fie incluse în legislație însăși. (*Khlyustov c. Rusiei*, § 70, și *Silver și alții c. Regatului Unit*, 25 martie 1983, § 88, serie A no 61). Însă, **observăm un gol în legislație**, deoarece nici o altă lege nu prevede regulile și metodele de acordare a asistenței medicale, încălcarea cărora ar duce la angajarea răspunderii penale.

În practică, instanțele de drept comun constată elementele art. 213 lit. a) CP și trag la răspundere penală lucrătorii medicali pentru încălcarea regulilor și metodelor de asistență medicală, conținute în Protocoale Instituționale (adoptate de instituții medicale în parte) sau Ghiduri, care însă nu pot fi reținute ca „*legi penale*” în sensul atribuit acestei noțiuni de Curtea Constituțională, **aceste acte nefiind adoptate de autoritate competentă și nici publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.** Protocoalele instituționale și Ghidurile, nefiind redactate cu respectarea cerințelor de tehnică legislativă, crează o incertitudine, poate și mai mare, în privința consecințelor încălcării regulilor de acordare a asistenței medicale, recomandate în aceste documente.

În acest sens, norma prevăzută la art. 213 Cod penal, este una NECONSTITUȚIONALĂ și contravine art. 23 din Constituția Republicii Moldova, or, legislatorul, indicând drept condiție a

răspunderii penale, încălcarea din neglijență de către medic sau de către un alt lucrător medical, *a regulilor sau metodelor de acordare a asistenței medicale*, statul NU a publicat și NU a făcut accesibile fiecărui om aceste *a reguli sau metode de acordare a asistenței medicale*, în acest sens, nefiind respectate cerințele de calitate a legii penale, îndeosebi cele privind **accesibilitatea și previzibilitatea legii**.

Constituția, fiind legea supremă a Țării, are menirea de a limita puterea Statului. Bazele ordinii constituționale pot fi violate și prin omisiunea de a se conforma cu cerințele Constituției, adică prin omisiunea de a reglementa relațiile sociale care, conform Constituției, trebuie reglementate. Acest lucru are loc, dar nu se limitează, îndeosebi atunci când Statul adoptă norme care pun bazele unui tip de răspundere, dar nu concretizează faptele și condițiile în care se pune în aplicare această răspundere. În atare cazuri, subiecții vizați de aceste norme sunt într-o situație de incertitudine juridică cu privire la faptul când și dacă sunt ei oare vizați prin lege sau nu. Condițiile incerte de tragere la răspundere penală, prin intermediul insecurității juridice, atentează la viața privată, proprietate, libertate etc.

În insecuritate juridică se află și judecătorii care sunt chemați să înfăptuiască justiție, deoarece ei nu pot refuza să o administreze (în materie civilă). În materie penală, deși trebuie să prevaleze principiul că orice dubiu se interpretează în favoarea făptuitorului, dubiile care rezultă din caracterul confuz al legii dezavantajează atât autorul faptei, cât și victima infracțiunii, ambele părți fiind în neputință de a prevedea cu previzibilitate rezonabilă riscurile în evoluția procesului judiciar.

Golurile în legislație comportă riscuri deosebit de grave în dreptul public, mai cu seamă în dreptul penal, deoarece subiecții raporturilor juridice nu stau pe picior de egalitate cu Statul, aceștia intrând în raporturi de drept penal cu Statul și fără exprimarea voinței lor.

Pentru a da mai mult sens analizei, reamintim cauza *Rekvényi c. Ungariei*, în care Curtea Europeană a trebuit să examineze dacă interdicția impusă prin Constituție polițiștilor de a se deda „activităților politice” era oare suficient de clară pentru a fi considerată ca fiind „prevăzută de lege”. Curtea a răspuns afirmativ, deoarece noțiunea generică de „activități politice”, deși imposibil de a fi definită cu o precizie absolută, era descifrată în detalii în cadrul normativ inferior Constituției – Legea cu privire la Poliție din 1994 și regulamentul poliției din 1990 și 1995, aprobat prin decret (*Rekvényi*, § 36). Spre deosebire de situația din *Rekvényi*, în cazul cu art. 213 CP **nu există legislație, fie cadru legal de rang inferior adoptat prin abilitare, potrivit Constituției, care să pună în lumină comportamentul interzis**.

Nivelul de precizie a legislației interne - care nu poate, în nici un caz să prevadă toate ipotezele - depinde într-o mare măsură de conținutul legii în cauză, de **domeniul pe care aceasta ar trebui să-l acopere** și de numărul și statutul celorla cărora li se adresează. (*RTBF c. Belgique*, no 50084/06, § 104, CEDH 2011, *Rekvényi*, précité, § 34, *Vogt c. Allemagne*, 26 septembre 1995, § 48, série A no 323, et *Centro Europa 7 S.r.l. et Di Stefano*, précité, § 142). Astfel, **nivelul de precizie a unei legi penale trebuie să fie mult mai mare, poate cel mai mare, comparativ cu precizia normelor din domeniul dreptului privat**.

În această ordine de idei, este relevantă Hotărârea Marii Camere a CtEDO din 23.02.2017 în cauza *De Tommaso v. Italiei [MC] - 43395/09*, în care, *Curtea a ajuns la concluzia lipsei clarității legislației italiene privind plasarea unei persoane, care avea o istorie criminală, sub un regim de „supraveghere specială”, dată fiind pericolozitatea sa socială – măsuri de prevenție care limitează libertatea de circulație a unei persoane*.

În acea cauză, Curtea Europeană a constatat că, „în pofida faptului că Curtea Constituțională a intervenit în mai multe rânduri pentru a clarifica criteriile care trebuie utilizate pentru a evalua necesitatea unor măsuri preventive, aplicarea lor ramâne legată de o evaluare prospectivă a instanțelor interne, din moment ce nici legea și nici Curtea Constituțională **nu au identificat în mod clar „elementele de fapt” sau comportamentele specifice care trebuie să fie luate în considerare pentru a**

evalua pericolozitatea socială a individului și care pot duce la aplicarea acestor măsuri. Prin urmare, Curtea constată că legea în cauză nu a furnizat suficiente detalii care comportamente urmau a fi considerate ca fiind social periculoase.”

„În baza considerentelor de mai sus, Curtea conchide că, în lipsa unei definiții clare privind întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere considerabile conferite tribunalelor, legea nu oferă o protecție suficientă împotriva ingerințelor arbitrare și nu-i putea permite reclamantului să-și potrivească conduita și să prevadă cu un suficient grad de certitudine aplicarea măsurilor de prevenție.

Obligația persoanei să respecte toate reglementările care îi prescriu sa adopte sau nu un astfel de comportament, adică conformarea nu numai cu normel penale, ci, de asemenea, și cu alte dispoziții, constituie o trimitere incertă la ansamblul ordinii juridice italiene și nu aduce nici o clarificare cu privire la normele specifice, nerespectarea cărora ar constitui un indice suplimentar al pericolozității sociale a persoanei.” (De Tommaso , § 122).

În cazul art. 213 CP, caracterul incert al dispoziției normei date, combinată cu golul în legislație și nu asigură o garanție împotriva interferențelor arbitrare a puterii publice, iar destinatarii trebuie să se conformeze cu ansamblul ordinii juridice moldovenești, ceea ce nu se conciliază cu postulatul „că o normă este „previzibilă” în cazul în care oferă o oarecare garanție împotriva interferențelor arbitrare a puterii publice (Centro Europa 7 S.r.l. et Di Stefano, précité, § 143 ; Khlyustov, précité, § 70).

Astfel, caracterul confuz al normei din art. 213 Cod penal și vacuumul legislativ, care aparent descrie conduita lucrătorului medical în caz de acordare de asistență medicală, crează situații în care persoana totuși poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile, ceea ce este contrar art. 23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile.”, iar aceasta duce la imposibilitatea de a se apăra efectiv în cazul unui proces penal (art.26), la încălcarea art.22 (nullum crimen sine legge) și 28 (dreptul la viață intimă, familială și privată) din Constituție, dreptului la un proces echitabil garantat de art.6 CEDO.

Astfel, omisiunea legislativă identificată împiedică dezvoltarea relațiilor sociale în domeniul acordării asistenței medicale, răspunderii medicilor și/sau a Statului, subminează protecția adecvată a drepturilor și libertăților individuale afectate, precum și contribuie la crearea unui pseudo-”cadru legal” sau fals —când instanțele de drept comun aplică normele care în mod normal nu ar trebui să-și găsească aplicare în situațiile supuse analizei. Acest gol legislativ înseamnă o exercitare nepotrivită de către Parlament a obligațiilor sale constituționale, definite în art. 72 din Constituție și anume de a ”stabili infracțiunile”.

În conformitate cu art. 7 alin. (3) CPP al RM, *dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă [...].*

În acest sens, în p. 81 al Hotărârii Curții Constituționale din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. 1 lit. a) și g) din Constituție (excepția de neconstituționalitate), Curtea Constituțională a statuat că: „Potrivit prevederilor legale, în momentul acceptării excepției de neconstituționalitate, judecătorul dispune, prin încheiere, suspendarea procesului. Curtea reține că suspendarea procesului până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate este necesară pentru a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze.”

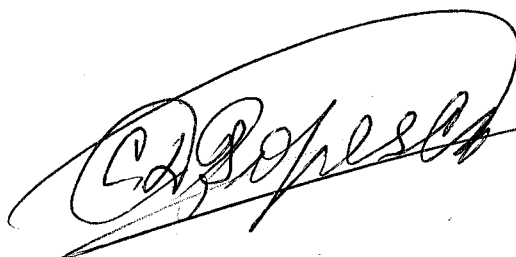
Astfel, reieșind din motivele de fapt și de drept, expuse supra, fiind constatate toate cele 4 condiții necesare pentru a sesiza Curtea Constituțională, în temeiul art.7 (3); 66; 68 alin. (1) p. 7); 364 CPP, articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții

Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională,

SOLICITĂM:

1. A admite cererea.
2. A ridica excepția de neconstituționalitate în fața Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității normei prevăzute la art. 213 Cod Penal al Republicii Moldova, sub aspectul corespunderii cu art. 22 din Constituția RM – *neretroactivitatea legii* și cu art. 23 din Constituția RM – *dreptul fiecărui om de a-si cunoaste drepturile si indatoririle*.
3. A declara neconstituționalitatea normei prevăzute la art. 213 Cod Penal al Republicii Moldova, dat fiind incertitudine normei, în conexiune cu omisiunea de a reglementa prin lege, de a publica și de a face accesibile „*regulile și metodele de acordare a asistenței medicale*”, ca semne constitutive ale componenței de infracțiune prevăzută la art. 213 Cod Penal.

Apărătorul

Popescu Dorin